

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 59/23

Luksemburgā, 2023. gada 18. aprīlī

Tiesas spriedums lietā C-699/21 | E. D. L. (Uz slimību balstīts atteikuma pamats)

Eiropas apcietināšanas orderis: acīmredzams pieprasītās personas veselības apdraudējuma risks attaisno tās nodošanas pagaidu apturēšanu un uzliek pienākumu izpildes iestādei lūgt izsniegšanas iestādei informāciju par apstākļiem, kādos tiek paredzēts veikt šīs personas kriminālvajāšanu vai to apcietināt

Ja smagi slimai personai nodošana var radīt necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku, kuru nevar novērst saprātīgā termiņā, izpildes iestāde nevar izpildīt apcietināšanas orderi

2019. gada 9. septembrī Zadaras pilsētas tiesa (Horvātija) attiecībā uz Itālijā dzīvojošo E. D. L. izsniedza Eiropas apcietināšanas orderi, lai veiktu kriminālvajāšanu Horvātijā.

Pēc psihiatriskās ekspertīzes Milānas apelācijas tiesa, kas ir kompetenta izpildīt šo apcietināšanas orderi, konstatēja gan psihotisku traucējumu esamību, kuru dēļ bija jāturpina lietot zāles un jānodrošina psihoterapeitiskā aprūpe, gan arī spēcīgu pašnāvības risku ieslodzījuma gadījumā. Pirmkārt, tā uzskatīja, ka Eiropas apcietināšanas ordera izpilde pārtrauktu E. D. L. ārstēšanu un izraisītu viņa vispārējā veselības stāvokļa pasliktināšanos un ka sekas varētu būt ārkārtīgi smagas, ņemot vērā pierādīto pašnāvības risku. Otrkārt, tā konstatēja, ka Itālijas tiesību normās, ar kurām transponēts pamatlēmums par Eiropas apcietināšanas orderi, nav paredzēts, ka šāda veida veselības apsvērumi varētu būt nodošanas atteikuma pamats. Tādēļ tā uzdeva jautājumu Itālijas Konstitucionālajai tiesai par šo tiesību normu atbilstību konstitūcijai.

Uzskatot, ka lieta attiecas ne tikai uz minēto tiesību normu saderību ar Itālijas Konstitūciju, bet arī uz to Savienības tiesību interpretāciju, kuras ar tām tiek īstenotas, Itālijas Konstitucionālā tiesa vērsās Tiesā. Tā kā potenciāli nenoteikta ilguma hroniska rakstura patoloģijas gadījumā nav paredzēta iespēja atteikties nodot pieprasīto personu, Itālijas Konstitucionālā tiesa vaicā Tiesai, kā novērst nopietna veselības kaitējuma risku šai personai, kuras stāvoklis nodošanas dēļ var būtiski pasliktināties. Konkrētāk, tā jautā, vai izpildes tiesu iestādei ir jālūdz izsniegšanas tiesu iestādei sniegt informāciju, kas ļautu izslēgt šādu risku, un vai tai ir jāatsaka nodošana, ja tā saprātīgā termiņā nesaņem garantijas, kas nepieciešamas šī riska izslēgšanai.

Šodien pasludinātajā spriedumā **Tiesa virspalātas sastāvā atgādina, ka dalībvalstu savstarpējās uzticēšanās un savstarpējās atzīšanas principiem Savienības tiesībās ir fundamentāla nozīme, turklāt otrais no šiem principiem ir uzskatāms par tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās “stūrakmeni”.**

No tā izriet, pirmkārt, ka izpildes tiesu iestādes var atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi tikai tādu iemeslu dēļ, kas izriet no pamatlēmuma, un, otrkārt, ka izpildes atteikums tiek saprasts kā izņēmums, kas ir jāinterpretē šauri. Faktiski pastāv prezumpcija, ka dalībvalstīs piedāvātā aprūpe un ārstēšana, tostarp šādām smagām hroniskām un potenciāli neatgriezeniskām patoloģijām, ir atbilstoša. Tomēr, ja, pamatojoties uz objektīviem elementiem,

pastāv pamatoti iemesli uzskatīt, ka pieprasītās personas nodošana var acīmredzami apdraudēt tās veselību, **izpildes tiesu iestāde nodošanu izņēmuma kārtā var uz laiku apturēt**. Izpildes tiesu iestāde savu rīcības brīvību šī riska novērtējumā īsteno, ievērojot Eiropas Savienības Pamattiesību hartā paredzēto necilvēcīgas un pazemojošas izturēšanās aizliegumu. Lai šis aizliegums būtu piemērojams, attieksmei tomēr ir jāsasniedz minimāla smaguma pakāpe, kas pārsniedz neizbēgamo ieslodzījumam raksturīgo ciešanu līmeni.

Tādējādi situācijā, kad izpildes tiesu iestādei, ņemot vērā tās rīcībā esošos objektīvos elementus, ir nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka pieprasītās personas, kura ir smagi slima, nodošana pakļautu to reālam riskam, ka ievērojami samazināsies tās paredzamais dzīves ilgums vai strauji, būtiski un neatgriezeniski pasliktināsies tās veselības stāvoklis, **šai iestādei nodošana ir jāaptur**. Šādā gadījumā, lai nodrošinātu efektīvu sadarbību krimināllietās, **tai ir jālūdz izsniegšanas tiesu iestādei sniegt visu informāciju par apstākļiem, kādos paredzēts veikt pieprasītās personas kriminālvajāšanu vai to turēt apcietinājumā. Ja iepriekš minēto risku var izslēgt izsniegšanas tiesu iestādes sniegto garantiju dēļ, Eiropas apcietināšanas orderis ir jāizpilda**.

Tomēr ir iespējams, ka izņēmuma apstākļos, ņemot vērā izsniegšanas tiesu iestādes sniegto informāciju, izpildes tiesu iestāde secina, ka, pirmkārt, nododot attiecīgo personu izsniegšanas dalībvalstij, šai personai radīsies reāls necilvēcīgas un pazemojošas izturēšanās risks un ka, otrkārt, šo risku nevar izslēgt saprātīgā termiņā. Šādā gadījumā **izpildes tiesu iestādei ir jāatsaka Eiropas apcietināšanas ordera izpilde. Savukārt, ja minēto risku šādā termiņā var izslēgt, ar izsniegšanas tiesu iestādi jāvienojas par jaunu nodošanas datumu**.

PIEZĪME. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu dalībvalstu tiesas lietas iztiesāšanas gaitā var uzdot Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Pašu pamatlietu Tiesa neiztiesā, taču valsts tiesai tā ir jāatrisina atbilstīgi Tiesas nolēmumam. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs arī citām dalībvalstu tiesām, ja tām jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns sprieduma un rezumējuma [teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona preseī: Marta Ošleja ☎ (+352) 4303 6005.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Palieciēt ar mums!

